

I කොටස

1. ක්‍රි.ව. 1505 සිට 1948 දක්වා
2. සමාජයක අතීතගත වූ, පසුබෑමට පත් වූ හෝ විනාශ වූ සංස්කෘතික, ආගමික, අධ්‍යාපනික හා දේශපාලනික අංග ප්‍රතිසංස්කරණය කර නැවත ජීවත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය
3. පෘතුගීසි (1505-1658), ලන්දේසි (1658-1796), බ්‍රිතාන්‍ය (1796-1948)
4. දිවයින පළාත් තුනකට විභාග කිරීම (බටහිර, දකුණු, උතුරු); ඒකීය මධ්‍යම පාලනයක් ස්ථාපිත කිරීම; බදු, නීති, අධිකරණ පද්ධති ඒකාකාරී කිරීම
5. සර්වජන වැඩිහිටි ඡන්දය මත පදනම් වූ ප්‍රථම ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රී මණ්ඩලය නිර්මාණය කිරීම
6. තේ (1867), රබර් (1876)
7. ජේම්ස් ද අල්විස් (ග්‍රාමීය අධ්‍යාපනය), සී.ඩබ්ලිව්.ඩබ්ලිව්. කන්නන්ගර (බෞද්ධ අධ්‍යාපනය)
8. මිගෙට්ටුවත්තේ ගුණානන්ද හිමි, වලිවිට සරණංකර හිමි
9. 1931 මැක්බොම් ව්‍යවස්ථාව
10. විදේශ මුදල් ආදායම වැඩි වීම; රැකියා අවස්ථා ස්ථාපිත වීම
11. නවීන අධ්‍යාපන පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම; රේල්, මාර්ග, වරාය යන ප්‍රවාහන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය
12. සම්ප්‍රදායික සමාජ ව්‍යුහය බිඳවැටීම; වන විනාශය හා ජෛව විවිධත්වය අඩු වීම

II කොටස (14, 15, 16, 17)

14(අ)

බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජිත පාලනය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම පාලන ඒකාබද්ධ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කොල්බෲක් සම්මේලනය (1833) මගින් ව්‍යවස්ථාපිත විය. 1815 මහනුවර අල්ලා ගැනීමෙන් පසු, දිවයිනේ විවිධ පාලන කොටස් (මාර්තු, උඩරට, වන්නි) එක්සත් කිරීමට බ්‍රිතාන්‍යයන් අදිෂ්ඨානය කළහ. මෙමගින් පළාත් තුනක් (බටහිර, දකුණු, උතුරු) නිර්මාණය කරන ලද අතර, ඒවායේ පාලනය කොළඹ කේන්ද්‍ර කරගත් මධ්‍යම

පරිපාලනයක් යටතට ගන්නා ලදී. මෙය බදු එකතු කිරීම, නීති පද්ධතිය, අධිකරණ ක්‍රමය ඒකාකාරී කිරීමට මග පෑදීය.

15(ආ)

තේ වගාවේ බලපෑම:

ආර්ථිකයට: විදේශ මුදල් ආදායම වැඩි විය; රැකියා අවස්ථා ස්ථාපිත විය; රජයට බදු ආදායම ලැබුණි.

සමාජයට: දක්ෂ ඉන්දියානු කම්කරුවන් ගෙන්වීම සිදු විය; සමාජ ස්ථරගත කිරීම වැඩි විය; නාගරික කේන්ද්‍ර සංවර්ධනය විය.

පරිසරයට: වන විනාශය වැඩි විය; ජෛව විවිධත්වය අඩු විය; පස අවනතියට පත් විය.

16(ආ)

පුනරුද්‍රව්‍යයේදී සිදු වූ අධ්‍යාපන පරිවර්තනය:

1. බටහිර අධ්‍යාපන පද්ධතිය හඳුන්වාදීම: මිෂනාරි පාසල් (1815 පසු), රජයේ පාසල් (1836 පසු), ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනය
2. උසස් අධ්‍යාපන ආයතන ආරම්භය: කොළඹ ජේසු ක්‍රිස්තු කොලෙජිය (1823), රෝයල් කොලෙජිය (1836)
3. ස්ත්‍රීන්ගේ අධ්‍යාපනය ප්‍රචලිත වීම: රජයේ ගැහැණු පාසල් ආරම්භය
4. බෞද්ධ අධ්‍යාපනය සංවර්ධනය: විද්‍යාලංකාර පිරිවෙණ (1873)

17(ආ)

විසිවන ශතවර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතිකවාදී චින්තනය ඇති වීමට මූලික සාධක:

1. බටහිර අධ්‍යාපනය ලැබූ ප්‍රබුද්ධ පන්තියක් (Educated Elite) ඇති වීම
2. බෞද්ධ පුනරුද්‍රව්‍ය හරහා සංස්කෘතික හා ආගමික අධිෂ්ඨානය වර්ධනය වීම
3. යටත් විජිත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවලට එරෙහි අතිරේක අවනත බව
4. මුද්‍රිත මාධ්‍ය හා ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනය වැඩි වීම
5. අන්තර්ජාතික ජාතිකවාදී චලනවල බලපෑම (ඉන්දියානු ස්වරාජ්‍ය චලනය)